

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Žalany

Číslo projektu: CZ. 1.07/1.4.00/21.3210

Téma sady: Český jazyk a literatura pro osmý a devátý ročník

Název DUM: VY_32_INOVACE_6C_2_Václav_Havel_dílo

Vyučovací předmět: Český jazyk

Název vzdělávacího materiálu: Václav Havel - dílo

Autor: Mgr. Barbora Schneiderová

Datum vytvoření: 13.2.2013

Anotace: DUM navazuje na výklad o životě V. Havla a seznamuje žáky s dílem V. Havla. Vysvětluje pojem absurdní drama a ukazuje na ukázkách znaky absurdního dramatu. Věnuje se však i ostatním dílům, představuje žákům ukázky a vede je k diskuzi o propojení díla a života tohoto autora.

Očekávaný výstup: Žák se orientuje v díle V. Havla, dokáže vyjmenovat alespoň tři dramata, o jednom z nich dokáže mluvit hlouběji. Žák vytvoří vlastní kaligram.

Věková skupina, ročník: ZŠ, 9. ročník

Metodické pokyny: Opakování znalostí o životě V. Havla, výklad a rozbor díla, hlasitá četba ukázek, diskuze.

Pomůcky: další ukázky z díla V. Havla

Časový harmonogram: výklad, rozbor a diskuze 40 minut

VÁCLAV HAVEL - DÍLO

Mgr. Barbora Schneiderová

OPAKOVÁNÍ

V kterém roce se Václav HAVEL stal českým prezidentem?

1993.

Kolik let celkem strávil v prezidentské funkci?

12,5 roku.

V kterých divadlech působil?

Například v Divadle ABC nebo Na Zábradlí.

Co je Sametová revoluce?

Období změn v Československu mezi 17. listopadem 1989 a 29. prosincem 1989. Změny vedly k pádu komunismu.

Kteří další spisovatelé byli disidenti?

Například Pavel Kohout, Ludvík Vaculík, Ivan Klíma, aj.

DIVADELNÍ HRY

Zahradní slavnost (1963)

- hra o čtyřech dějstvích, absurdní drama,
- Hugo Pludek dosahuje společenského postavení pomocí bezobsažných frází, nakonec ztrácí svou identitu,
- hra o komunikaci – nic neříkající fráze, beznázornost, prázdné věty...

Vernisáž (1975)

- jednoaktovka, absurdní drama,
- ukazuje povrchnost, snobství a prázdnotu českého člověka,
- devalvace jazyka a jeho funkce – lidé mluví, ale neposlouchají se.

Audience (1975)

- jednoaktovka, absurdní drama, autobiografické rysy – spisovatel Vaněk – objevuje se ve více hrách – tzv. Vaňkovky,
- spisovatel sledován tajnou policií, pracuje v pivovaru, opilý sládek mu nabízí, aby na sebe sám psal udání výměnou za lepší práci.

DALŠÍ HRŮ

Largo Desolato, Asanace, Protest, Odcházení, aj.

Próza z vězení

Dopisy Olze

- korespondence Havla z vězení na začátku 80. let, všechny dopisy nejsou určeny jeho ženě, ale ona je četla jako první,
- minimum citu, pouze informativní charakter, Havel popisuje vězeňský řád, nemoci, ironicky si pochvaluje komunismus, zmiňuje se o dalších ženách, nevěrách,
- dopisy nejsou příliš cenzurované.

Próza pro děti

Pižďuchové

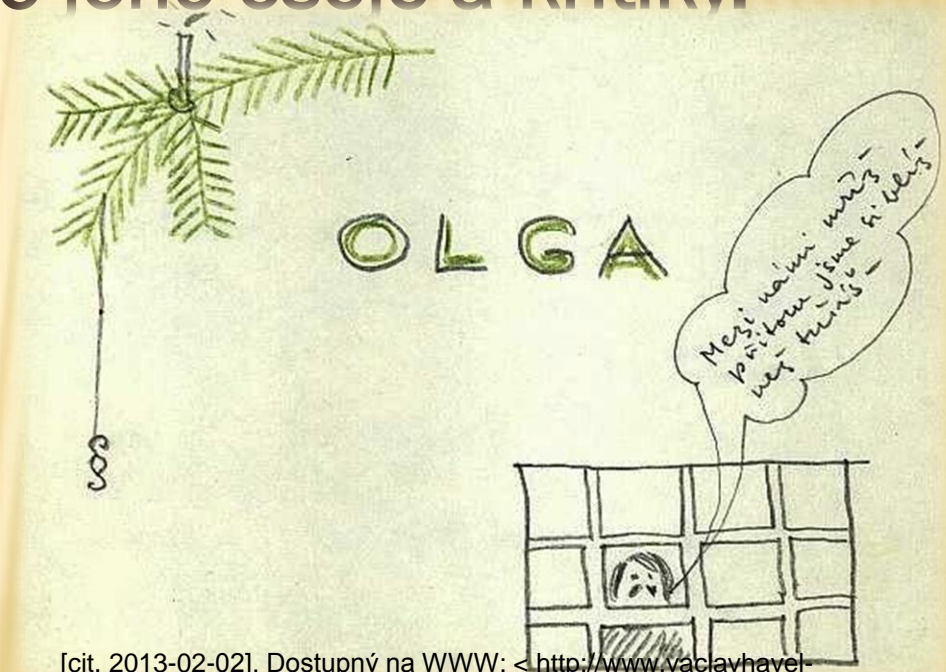
- Havel špatně vyslovoval „r“, proto vymyslel postavu Pižďucha, ve které se tato hláska neobjevuje.

DALŠÍ DÍLA

Antikódy (1964)

- básnická sbírka kaligramů (báseň, jejíž písmena jsou poskládána do obrazců).

Velmi známé jsou také jeho eseje a kritiky.

[cit. 2013-02-02]. Dostupný na WWW: <<http://www.vaclavhavel-library.org/img/news/00113b.jpg>>

[cit. 2013-02-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW: <[Václav_Havel_-_Freedom_and_its_adversaries_conference.jpg](http://www.vaclavhavel-library.org/img/news/00113b.jpg)>

Václav Havel

DOPISY OLZE

Dopisy Olze (1–144) dávají jedinečným způsobem nahlédnout kdo je Václav Havel a co to bylo za jeho vězení v letech od r. 1979 do r. 1982. Ti z politických vězňů, co nepoužívali komunistických privilegií ve věznicích, navrátili se často s podlémaným zdravím. Dnes, na rozdíl od V. Havla, čekají na zrehabilitování, důchody často mají skrovné. Stali se opět nepohodlnými svědky minulosti dnešního totalitního režimu s bývalými komunisty v čele, přakabátěnými podle módy nového hradního pána Václava Havla nejprve za stoupance OF. Jeho takzvaná „politická angažovanost“ vedla až ke křeslu nejvyššího představitelce státu. Na jeho zvolení se podílel starý komunistický parlament, Národní shromáždění, pod přímým dohledem bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ Gustava Husáka, z jehož rukou převzal Václav Havel opět vlastizradu na národě československém. Stal se po Gustavu Husákově prezidentem ČSSR a po rozbití republiky prvním prezidentem České republiky.
MUDr. Jaroslav Lhotka

1 – Zdravím vás ze svého dalšího pobytu v Ruzyni. Nemějte o mě starosti, já se neztratím. Vězení jako takové je ovšem dšáná otrava. Kdybys mi poslal balík, tak jako obvykle: šťávy v prášku, citrony, plátkový sýr, doutníky, trochu kakaa apod. Budu Ti psát vždycky, jen když budu mít dobrou náladu.

2 – Vězení beru apšř jaksi fatálně, jako něco, co je mi už dávno souzeno absolvovat.

5 – Absolvoval jsem hostinu z posledních zbytků prvního balíku, vykouřil doutník a usdám, sbych Ti začal psát. Dar Ti koupím, až budu na svobodě, protože dary z vězení (chlebová), pokud si vzpomínám, moc neuznáváš. Pokud jde o mne: obávám se, že tioustnu. Jinak mě vězení nebaví. Občas mívám zvláštní pocit: že se mi vlastně od tud ani moc nechce. Aspoň teď. Člověk tu strne do jakéhosi „zimního spánku“, nechává se nést stereotypem vězeňského života, upadne do jakési sladké duševní mdloby a trochu se děsí, že by měl jít zase do toho zlého světa, který na něm pořád chce, aby o něčem rozhodoval a něčemu čelil. Viděl jsem v novinách fotku nové nikaragujské vlády – vypadají jako parta veselých studentů filozofie, a tak mají mé sympatie.

7 – Ten můj ischias je na ústupu – díky masážím. Bylo to asi z nedostatku pohybu. Snažím se tudíž víc hýbat a od zřítka začnu opět jógovat. Mám teď takové údobí, kdy se mi nelíbí nic, co jsem kdy nepal a trápím se, že jsem toho nenapsal víc a lepšího. Tady nic nenapíšu, to mi je už jasné, prostě to nejde. Ale snovat plány a dělat si poznámky mi jde. Aspoň něco.

9 – Balík s ovocem byl prima, jablka byla moc dobrá, ba i švestky jsem s chutí snědl. Mí kolegové jsou sice celkem dobří a mají mě rádi, dělájí mi však starost tím, že pořád mluvím a já nemůžu číst, přemýšlet atd. Zabránit jim v tom přirozeně nijak nemůžu. Někdy to je k zelfění. Děkuji za peníze, už došly. Ale pomalu mi můžeš poslat další. Bonbony mi poslat nemusíš. Ledá bys dostala takové

ty maličké větrové kuličky, ty jsou lehké a dobré. Voňavé kapesníčky!

10 – Problémy se žvaněním (nepřetržitým) svých kolegů mám stále (i teď žvaně), ale zatím jsem z toho nezešlel a pevně věřím, že to přežiji. Začal jsem mít jíst a víc cvičit.

12 – Pošli hlavně vitaminy v pilulkách (všeho druhu a hodně). Minule jsi mi je neposlala. Rybičky tentokrát nemusíš, leda sardelovou pastu nebo nějakého lososa nebo tak. Hlavně šťávy a sýry, doutníky atd. Mám tu hru, co o ní pořád přemýšlím, teď už velmi dobře promyšlenou. (Zase jsem to radikálně všechno změnil.)

13 – Bylo by velmi dobré, kdybys dala příležitostně dohromady Magora s Jáchymem. Začal jsem to organizovat, ale nadoorganizoval. Dnes jsem měl dobrý den: dobře jsem se vykoupal, skvěle si zajógoval, jedl samé dobré věci (dlk Tobě), měl dobrou náladu (náraz vitamínů měl na to jistě vliv). Zdá se, že údobí útlumu mám už definitivně za sebou... I když jsi nebyla tak veselá jako minule, vypadala jsi dobře – nebylas zřejmě po flámu.

15 – Je mi trapné, že se opět vracím k tématu mých věci do tábora: karton BT, zařízení na cpaní cigaret, špička na cigarety, tuhé pouzdro na brýle, kalendářik 1980, 5 link. sešitů... hnědy opalovací krém, 3 Alpy v tubě, nůžky na nehty, zrcátko, pilníček na nehty.

16 – Z minulého balíku mám už jen doutníky a kaviárovou pastu. Když na mne padá beznaděj, jóguji – a pomáhá to. Deprimují mne maličkosti – nikoli celkové situace. Jsem tu už skoro sedm měsíců a zjišťuji, že jsem vlastně nic nevymyslel, i když mám na myšleni neomezený čas. Po poslední zásilce mi na různých začínajících lysinkách vyrazilo nové strniště (vit. E).

17 – Klid se proměňuje v lenost. Přerušil jsem angličtinu, ani na hře nepracuji, hodně spím – okamžitě usínám, spím hluboce a bez probuzení do rána, někdy si zdřímnu i ve dne. Sny mám pořád bohaté... Hlavně ovšem Klausovi za všechno poděkuji. Dnes v poledne vyvrcholila moje žravost, pak jsem relaxoval, umyl si svou téměř bezvlasou hlavu (pro osvěžení), navoněl se kapesníčkem, vypil šumivý celaskon a získal tím vším dobrý pocit na prahu nového desetiletí.

31 – Mám takovou trochu fantastickou představu jakési nostalgické a nejasně zneklidňující a znerozvňující básně o světě bez pevného bodu, bez totožnosti, bez minulosti a bez budoucnosti, bez souvislosti o řádu, o světě, kde se rozkládají všechny jistoty a nad tím rozkladem se vznáší nějaký smutný opar vzpomínky na svět jiný, kde věci byly samy sebou. Jako text hra smysl nemá, jedině na divadle by ho – snad – mít mohla.

48 – Teprve zde, kde člověk nemá alkohol, kafe a všechny další excitační prostředky na svobodě běžné, zjišťuje, jak silným excitačním nástrojem je čaj, resp. thein v něm obsažený. Je to skutečný životabudič, odstraňuje únavu, nervózu, špatnou

náladu, apatii, ospalost atd. a vrací člověku čílost, bdělost, soustředěnost, energii, sílu i chuť do života. Přesně už vím, kolik čaje mohu přes den vypít... Sezení u čaje tu zastupuje svět hospod, vynáren, večírků, flámů.

50 – Vedle péče o tělo bych měl tedy nějak procvičovat i mozek.

55 – Žiju teď relativně v klidu, tělo mě nebolí (dlk lepší práci) a i jinak jsem zdravý. První týden ve vazbě se mi stýskalo (tak jako v předchozích vazbách). Představoval jsem si jak ležím v trávě a sluním se, piju ráno silné kafe, chodím po galeriích i hospodách.

58 – Jako marod mám víc času, udělal jsem si malou siestu; chleba s Herou a česnekem, dobrý čaj, doutník. Můj zdravotní stav: plíce zatím úspěšně vzdorují mrazům, nepohodě a jiným těžkostem zdejšího života (63).

71 – Podrobné studium balíku vyvolalo ve mně spoustu radosti, přesto, jsem však našel dvě malé závady: kvůli 10 krátkým doutníkům jsi dala o 40 cigaret méně – to je, myslím, dost přehnané – zubní pasty měly být tři, ne dvě.

72 – Můj pobyt na ošetřovně se chýlí ke konci, jsem zdrav a skvěle odpočatý, mám dobrou náladu.

78 – Je první máj a já ho oslavím prací, která mně nejvíce baví, totiž pokračováním svého psaní o sobě.

87 – Rudé právo si tu budu platit z kapesného.

89 – Sedím na lavičce ve zdejším mikroparku. Jak víš, jsem starý plánovač a coremoniař, a tak si snad umíš představit, do jakých neuvěřitelných detailů si dokážu osnovat různé sladké představy například o tom, jak půjdu do sauny, jak si potom doma zdřímnu, večer se pěkně obleču a vyjdeme si do dobré restaurace, co všechno tam budeme jíst a pít atd. Čím vážnější a časově náročnější je osmyslňující životní činnost, tím děsivější bývá prázdno, které po ní následuje.

91 – Opět ta přízračná otázka: a co dál? co víc? co ještě? co potom? co s tím a co z toho? Je to známá dialektika života a smrti... „vidět Neapol a zemřít“.

94 – V nemocnici jsem zase sám. Většinu času ležím, civím do stropu, nudím se a občas propadám depresivním náladám. Zjišťuji, že bez kouření nejsem téměř schopen něco psát, natož vymýšlet, navíc mě brní tělo, protože pořád jaksi nemohu najít v posteli tu správnou pozici na psaní.

99 – Mrzí mě, že na Tebe přicházejí deprese. Teď si ale nesmíš deprese dovolit, počkej s nimi, až budu doma! Kdybys mluvila s Klausem, samozřejmě ho moc pozdravuj, zdůrazni, že i já stůnu s lokty.

100 – Žárlím na Landáka! Já chci být taky hrán se Stoppardem!

[cit. 2013-02-02Havlovy dopisy Olze: Pošli více kaviáru a doutníků: Dostupný na WWW:
<<http://www.humintel.com/scans2/index.htm> >

ANTIKÓDY

život život život
život život život
život život život
život život život
život život život život život
život život život život život
život život život život život
život život život
život život život
život život život
život život život
život život život
život život život
život život život
život život život
život život život

vpřed
vpřed vpřed
vpřed vpřed
vpřed vpřed
vpřed vpřed
vpřed vpřed
vpřed vpřed
vpřed vpřed
vpřed vpřed
vpřed vpřed
vpřed
vpřed

Jak na Vás básně působí? Pokuste se je interpretovat. Zkuste vytvořit vlastní kaligram.

AUDIENCE

8. DÍL HRY

SLÁDEK: Ferdinande -

VANĚK: Ano?

SLÁDEK: Víš, co je na tom nejhorší?

VANĚK: Co?

SLÁDEK: Že já za boha nevím, co jim mám každéj tejden říkat - vždyť já o tobě dohromady nic nevím - do styku s tebou vlastně skoro nepřijdu - a těch pár blbostí, co zachytím - že se chodíš zašívát do laboratoře - že tě viděli párkrát s Maruškou z flaškovny - že ti kluci z údržby dělali doma něco na topení - co s tím? No řekni - co jim mám furt říkat? Co?

VANĚK: Nezlobte se, ale v tom já vám můžu těžko pomoci -

SLÁDEK: Ale můžeš! Jen kdybys chtěl -

VANĚK: Já? Jak to?

SLÁDEK: Jsi přece inteligent, ne? Máš přece politickej přehled, ne? Píšeš, ne? Kdo jinej má vědět, co vlastně chtějí vědět, než ty?

VANĚK: Promiňte, ale to snad -

AUDIENCE

VANĚK: Já jsem vám opravdu velice vděčen za vše, co jste pro mne udělal, vážím si toho, protože sám vím nejlíp, jak je takový postoj dnes vzácný - vytrhl jste mi takříkajíc trn z paty, protože já vážně nevím, co bych si bez vaší pomoci počal - to místo ve skladu by pro mne znamenalo větší úlevu, než si možná myslíte - jenomže já - nezlobte se - já přece nemůžu donášet sám na sebe -

SLÁDEK: Jaký donášení? Kdo tady mluví o donášení?

VANĚK: Nejde o mne - mně to uškodit nemůže - ale jde přece o princip! Já se přece z principu nemůžu podílet na -

SLÁDEK: Na čem? No jen to řekni! Na čem se nemůžeš podílet?

VANĚK: Na praxi, s kterou nesouhlasím -
(Krátká, napjatá pauza)

HAVEL, Václav. Audience. HAVEL, Václav. Hry 3. V tomto uspořádání vyd. 1. Brno: Větrné mlýny, 2011, 119 - 144.
ISBN 978-80-7443-038-1.

- 1. Co myslí Vaněk poslední větou?**
- 2. Proč na něj má sládek donášet?**
- 3. Jaké povahy je zřejmě sládek?**
- 4. Co můžeme z ukázky říci o společnosti a době?**

ZDROJE

Pokud není uvedeno jinak, autorem textu je Mgr. Barbora Schneiderová

cit. 2013-02-02]. Dostupný na WWW: < <http://www.vaclavhavel-library.org/img/news/00113b.jpg>

[cit. 2013-02-02]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW: < [Václav_Havel_-_Freedom_and_its_adversaries_conference.jpg](http://www.vaclavhavel-library.org/img/news/00113b.jpg)>

[cit. 2013-02-02] Havlovy dopisy Olze: Pošli více kaviáru a doutníků: Dostupný na WWW: <http://www.humintel.com/scans2/index.htm>

HAVEL, Václav. Antikódy. Obálku navrhl Jiří Kolář. 1. vyd. Praha: Odeon, 1993.

HAVEL, Václav. Audience. HAVEL, Václav. Hry 3. V tomto uspořádání vyd. 1. Brno: Větrné mlýny, 2011, 119 - 144. ISBN 978-80-7443-038-1.

Použitý software: MS Windows XP, Microsoft Office Power Point 2010
Galerie MS Office, www.office.microsoft.com